

NR 04 DECEMBER 2020

eigenWIJS

HET MAGAZINE VAN **PER SALDO** VOOR MENSEN MET EEN PERSOONSGEBONDEN BUDGET

PerSaldo

www.pgb.nl

SAMEN VOOR
EEN **STERK** EN
STEVIG PGB

8 > BETALEN INFORMELE ZORG
BESPAART GELD, VERHOOGT
WELZIJN

13 > JUBILEUMKATERN MET
ONZE WENSENLIJSTJES VOOR DE
TOEKOMST

17 > PGB IN DE ZVW VERDIENT
BETER NU NOG HET LELIJKE
EENDJE IN DE PGB-VIJVER

Blik op de toekomst

Ons jubileumjaar zit er bijna op. Het speciale katern in EigenWijs sluiten we af met een vooruitblik op hoe het pgb er over vijf jaar uit zou moeten zien. Ook de andere artikelen in dit nummer gaan over de toekomst. Over hoe we de komende vier jaar het pgb weer sterk en stevig willen maken. Dat informele hulp daarin een vanzelfsprekende rol moet krijgen. De aangrijpende verhalen van zeer betrokken ouders laten zien hoe belangrijk dat is.

Vanwege het 25-jarig bestaan van het pgb en onze vereniging heeft Sociaalweb.nl daar een serie artikelen aan gewijd. Ik werkte mee aan de blogs 'Het persoonsgebonden budget: 25 bewogen jaren' en 'Zvw-pgb ondermaats: nu nog een lelijk eendje in de pgb-vijver'. Het stuk over het Zvw-pgb vind ik incompleet. Ik ben hierin kritisch over hoe dit 'pgb' wordt ingevuld, maar ik had het liefst gezien dat er vanuit het ministerie, zorgverzekeraars en andere instanties direct al oplossingsgericht op zou worden gereageerd. Voor het verzamelen van hun reacties hebben we even de tijd genomen. In een artikel vanaf pagina 17 lees je hoe zij bijvoorbeeld reageren op onze vraag om meer bestedingsvrijheid in de Zvw.

Terugkijken doen we dit jaar eigenlijk niet zo graag. Het was moeilijk, voor iedereen. We werkten ons een slag in de rondte om de coronamaatregelen ook afgestemd te krijgen op die bijzondere groep van budgethouders. Ik schreef er al eerder over dat mensen met een beperking totaal niet in beeld waren bij RIVM, OMT en regering. In het crisisteam met VWS werden we zeker wel gehoord. Maar toen we in gesprek gingen met Mark Rutte kreeg ik het idee dat onze problemen echt overkwamen. De minister-president werd geraakt door onze verhalen. Hij kreeg beeld bij de mensen voor wie het lastig is de coronamaatregelen op te volgen, omdat zij om welke reden dan ook niet altijd anderhalve meter afstand kunnen houden. Hij begreep heel goed dat mensen daarom vrijwillig in quarantaine zijn gegaan. Vanwege hun kwetsbare gezondheid, niet omdat ze kwetsbare personen zijn. Ik vond het erg fijn te merken dat hij dit begreep en snapte waarom voor ons de mondneuskapjesplicht een opluchting is: voor een veiliger gevoel, zodat we weer meer mee kunnen doen.

Het is maar goed dat we wekelijks meedraaien in een landelijk crisioverleg. Daarin vragen we voortdurend en dringend aandacht voor de problemen van mensen met bepaalde ziekten, voor problemen rond dagbesteding en ouder-/wooninitiatieven. We vestigen de aandacht op het belang van welbevinden. Dat opsluiten in een kamer echt niet kan. Gelukkig gebeurt dat nu ook niet meer. We maken attent op het thuisfront, de mantelzorgers die maandenlang voor hun naasten zorgden. Ik pleit voor een blijk van waardering voor hen die naast de opvang in veel gevallen ook de extra zorg voor hun rekening namen, vaak naast hun eigen werk. Jullie verdienen een groot compliment!

En laat ik onze eigen vereniging niet vergeten. Het coronajaar vroeg ook veel van onze medewerkers. Ik ben trots op de oplossingen die we hebben gevonden om onze dienstverlening zo goed mogelijk door te laten gaan. Je kunt nog altijd met al je vragen bij ons terecht en cursussen en bijeenkomsten volgen.

Ook in het nieuwe jaar blijven we doorgaan zoals je van ons gewend bent. Als we niet gehoord worden, blijven we roepen net zolang tot er geluisterd wordt. Want als wij het niet doen, wie komt er dan op voor jouw belangen? We zijn daarom blij met jouw steun en die van zo'n 20.000 andere leden en abonnees. Jullie maken het mogelijk, samen maken we ons sterk.

Fijne feestdagen en de beste wensen voor het nieuwe jaar.

PS Ik hoop dat het jubileumfeestje er in het najaar van 2021 toch echt gaat komen, iets om ons op te verheugen.

Aline Molenaar, directeur Per Saldo

EigenWijs is een uitgave van Per Saldo, de belangenvereniging van mensen met een persoonsgebonden budget. Leden en abonnees ontvangen het magazine 4 keer per jaar.

PerSaldo
www.pgb.nl

Postbus 19161
3501 DD Utrecht
T 0900 742 48 57 (€ 0,20 p/m)
Ledenservice (030) 230 40 66
(ma-vr 9.00 - 12.00 uur - 13.00 - 15.00uur)
In december en januari aangepaste bereikbaarheid, kijk op pagina 22.
I www.pgb.nl
E info@pgb.nl

Redactie

Miranda Bol
Martha Vlastuin
Ernestine de Koff
Maartje de Lepper

Met medewerking van

Wout Adema, Caroline Boerma, Margot Bos, Eva Eikhout, Job van Exel, Saskia Fun, Liesbeth de Goede, Jacqueline Gomes, Maria Grijpma, Willeke van den Hoek, Josette Houtackers, Sylvia Kippersluis, Hinne Klein, Silke Kuijpers, Marlou Meeren, Aline Molenaar, Marja Morskiet, Steffanie Pertou, Karina Raaijmakers, Lian Roovers, Kim Ross, Bianca Rouwenhorst, Lotte Schouten, Lex Tabak, Matthijs Vermaat

Vormgeving en productiebegeleiding

BuroDaan - Daniëlle Schipper
+31 (0)6 14 89 17 35, info@burodaan.nl

Fotografie

Fotografie Lydia, Lotte Manou

Advertenties

ER-Communicatie,
Sonja Rothuis, +31 (0)6 39 85 42 34,
sales@er-communicatie.nl

Tarieven

www.pgb.nl, 'adverteren EigenWijs'
Druk Drukkerij Roelofs, Enschede
Oplage EigenWijs: 16.944
EigenWijs digitaal: 2.611

EigenWijs is voor mensen met een visuele beperking ook verkrijgbaar in gesproken vorm. Meer informatie hierover kunt u opvragen bij de ledenadministratie van Per Saldo. Dit blad wordt mede mogelijk gemaakt door de inkomsten van adverteerders. Per Saldo draagt echter geen verantwoordelijkheid voor de inhoud van de advertenties. Wij verzoeken u eventueel negatieve ervaringen te melden via de servicelijn van Per Saldo. U kunt er ook voor kiezen EigenWijs alleen digitaal te ontvangen. Stuur uw verzoek naar ledenadministratie@pgb.nl.
©Per Saldo, Utrecht, december 2020. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, in fotokopie of anderszins, zonder voorafgaande toestemming van Per Saldo.

De opzegtermijn voor lidmaatschap of abonnement is een maand voor de vervaldatum. Opzeggingen die daarna worden ontvangen kunnen pas per vervaldatum van het daaropvolgende jaar verwerkt worden. Het lidmaatschap kan echter onmiddellijk worden beëindigd indien van Per Saldo of het lid redelijkerwijs niet gevergd kan worden het lidmaatschap te laten voortduren. Vooruitbetaalde contributie wordt niet gerestitueerd bij voortijdige beëindiging van het lidmaatschap.

InterTeach
VOOR ONDERWIJS

Zit uw kind ook onvrijwillig thuis omdat het reguliere onderwijs niet past?

Interteach biedt met online en fysiek particulier onderwijs, het beste van 2 werelden. Zeer bekwame, bevoegde en ervaren leerkrachten en (vak)docenten staan garant voor aantoonbaar resultaat. Uw kind krijgt zo weer zelfvertrouwen, persoonlijke aandacht en plezier in leren!

Haal het beste uit uw kind!

met basis- en voortgezet onderwijs op afstand de beste!

www.interteach.nl

Lees meer verhalen van budgethouders op onze website: 'over ons', jubileumpagina

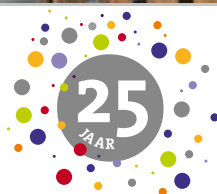
INTERVIEW

- 8 Hoogleraar gezondheidseconomie Job van Exel** over betaalde informele zorg uit het pgb: 'Bespaart geld en verhoogt welzijn'
- 10 Marlou over de zorg** die zij en haar man geven aan zoon Foppe en hun strijd voor een indicatie voor deze informele zorg
- 17 Het Zvw-rgb verdient beter**, beleidsmakers en zorgprofessionals beantwoorden onze kritische vragen

VERENIGING

- 3 Voorwoord**
Van Aline Molenaar, directeur
- 5 Van binnenuit**
Met Saskia Fun, sinds oktober een van onze ambassadeurs
- 6 Blik op de toekomst**, bestuurslid Caroline Boerma over ons vierjarenprogramma
- 20 Verenigingsnieuws**
Goede opkomst ledenavond, Otwin van Dijk benoemd tot ereid, pgb toen, nu en straks, meet-up 4 november 2020 en animaties op onze website
- 24 Uit de lobby**
Over een beter pgb in de Zvw, indexatie pgb-Wlz, in ouderinitiatief toezichthouder niet verplicht en handreiking kindzorg
- 26 Vraag het Per Saldo**
Over onder andere overgang van ggz van Wmo naar Wlz, veranderingen in 2021 en feestdagenuitkering
- 27 Cursussen en voorlichting uitgelicht**
Met aanraders en idee voor nuttig kerstcadeau voor je zorgverlener

Wie staan er op de cover?

Dat zijn Marlou, Foppe, Eelco en Jesse. Lees hun verhaal over informele zorg door ouders op pagina 10

COLUMN

- 17 Juristen:** 'Onjuiste informatie, onjuiste beslissing', over het belang van een goed vastgestelde maatwerkvoorziening met een passend budget
- 27 Eva Eikhout:** 'Hell yeah, maar hoe?'

BOEKENNIEUWS

- 12** Met 'Erg hè' van Petra Jorissen en 'Klein geluk als je ziek bent/voor de mantelzorger' van Maria Grijpma en Inge Jager

JUBILEUM SPECIAL

- 13 25 jaar pgb, 25 jaar Per Saldo**
- 13 Column Marja Morskieft** met haar wenslijst voor over vijf jaar
- 14 Budgethouder en vertegenwoordigers** over wat het pgb voor hen betekent en hun wens voor de toekomst
- 16 Onze wens:** invoeren van het integraal pgb, de stand van zaken

Van binnenuit

Saskia Fun (50) is sinds oktober 2020 één van onze ambassadeurs. Ze doet dit omdat ze het anderen gemakkelijker wil maken. Haar jarenlange ervaring is daarbij van onschatbare waarde. Ze heeft drie kinderen (25, 22, 15), waarvan nu nog twee met een pgb vanwege autisme/adhd. Ze kent de weg in gemeentelijk Den Haag, weet waar de valkuilen liggen, hoe je deze kunt voorkomen of hoe je problemen kunt aanpakken.

AUTEUR . MARTHA VLASTUIN FOTO . LOTTE MANOU

Wil jij je ook voor ons inzetten als ambassadeur, neem contact met ons op via info@pgeb.nl

Saskia begon haar werkzame leven als stewardess en ging verder als party/eventmanager. 'Ik zorg ervoor dat alles vlekkeloos verloopt. We werken voor ambassades, politici en zelfs de koning en koningin heb ik wel eens binnen gehad.' Ze is twaalf jaar geleden gescheiden en heeft sinds een paar jaar een betrokken partner, waar ze erg dankbaar voor is.

Datzelfde woord gebruikt ze om aan te geven wat het pgb voor haar betekent: dankbaarheid. 'Het pgb ontzorgt', vindt Saskia. 'Eigen regie is zo belangrijk. Neem mijn dochter, de oudste, zij woont zelfstandig. Zij kan zich dankzij het pgb volledig richten op haar best pittige Engelstalige hbo-studie. Voor haar zijn heel veel dingen in het dagelijks leven belemmerende obstakels. Dankzij het pgb krijgt ze de juiste begeleiding.'

Door haar zoon van 22 die beschermd woont, ziet ze het verschil tussen begeleiding met eigen regie en begeleiding vanuit een organisatie. 'Als ouder word ik nauwelijks betrokken. Ik ken hem als de beste, maar er wordt geen gebruik van gemaakt. Op dit moment gebeurt er niets. Hij heeft geen werk, geen uitkering, volgt geen opleiding. Er wordt gehandeld volgens hun filosofie, zeggen ze als ik ernaar vraag.'

Als ambassadeur van Per Saldo wil ik het anderen gemakkelijker maken

Voor de jongste van 15 heeft ze het voor elkaar gekregen dat hij naar een hogere onderwijsvorm kan doorstromen. Een pgb-begeleidster helpt hem met bijvoorbeeld het plannen. 'Hij zat zich in het praktijkonderwijs gewoon te vervelen, nu ontwikkelt hij zich heel goed.'

De extra zorg die haar kinderen vragen, komt elke dag terug. Ze is voor hen de coördinator, de aanjager, de bewaker. 'Ik draag, naast die van liefdevolle moeder, alle petten. Natuurlijk zou ik ook wel wat ontzorgd willen worden. Maar dat kan alleen als ik weet dat het goed voor ze geregeld is.'

Saskia wil graag haar bijdrage leveren als ambassadeur van Per Saldo. Niet alleen voor mensen met autisme, maar voor iedereen die aanspraak kan maken op een pgb. 'Ik wil mensen stimuleren zo vaak ze willen contact op te nemen met de advieslijn voor al hun persoonlijke vragen. Ze te stimuleren jullie in vertrouwen te nemen. Met de gemeente wil ik het hebben over hoe vervelend kortlopende indicaties zijn. Over de waarde van informele zorgverleners. Over het goed informeren van burgers over het pgb.'

We zijn heel blij dat Saskia zich namens ons inzet voor budgethouders en wensen haar veel succes! Aan haar enthousiasme zal het niet liggen. . . .

LEES VOOR HET LANGE VERHAAL VERDER OP DE JUBILEUMPAGINA OP ONZE WEBSITE.

BELANGRIJK DOCUMENT VOOR NIEUWE KAMERLEDEN

Ons vierjarenprogramma voor een **sterk** en **stevig pgb**

AUTEUR . CAROLINE BOERMA

Volgend jaar zijn er Tweede Kamerverkiezingen. Om ervoor te zorgen dat het pgb een gelijkwaardige keuze blijft naast zorg in natura is het belangrijk dat nieuwe Kamerleden weten waar het pgb voor staat. Caroline Boerma is een van onze bestuursleden. Zij beschrijft waarom zij er trots op is dat wij als organisatie hebben geïnvesteerd in het maken van een vierjarenprogramma. Om de nieuwe Kamerleden te informeren waar het misgaat, en waar het beter kan en moet. Om het pgb weer sterk en stevig te maken.

Het is ontzettend belangrijk dat het pgb beschikbaar blijft voor iedereen die zoveel mogelijk zijn of haar eigen leven wil leiden, om te doen wat hij of zij de moeite waard vindt. Veel mensen zonder beperking kunnen zich vaak moeilijk inleven in wat daar allemaal bij komt kijken.

moeten uitleggen wat en hoe ik graag mijn zorg wil hebben. Zonder pgb moet ik mijn baan opzeggen en zou ik in een verpleeghuis zitten.

Welke bedreigingen zijn er voor het pgb?

Onterecht imago

Het doet iedere keer weer pijn als er verhalen over fraude met het pgb in de media verschijnen. Wist je dat er echt minder dan een half procent aan fraudegevallen aan het licht kwam bij een grootschalig onderzoek naar pgb-fraude in 2018? Dat is fors

minder dan voor de meeste andere regelingen voor maatschappelijke ondersteuning, al dan niet binnen de zorg, plaatsvindt. En heel vaak gaat het niet om budgethouders maar om pgb-bureaus of zorgaanbieders.

Gebrek aan kennis

Als je aanklopt voor zorg, krijg je vaak in eerste instantie zorg in natura aanbevolen. Er wordt niet of nauwelijks gekeken of het pgb misschien beter past in jouw situatie. En als je dan toch hebt gekozen voor een pgb, worden er metershoge drempels opgeworpen, die je bijna lijken te weerhouden om eraan te beginnen. Gebrek aan kennis maakt dat heel veel mensen die niet met een beperking te maken hebben het maar gek vinden dat hiervoor geld wordt uitgegeven.

Onvoldoende vertrouwen

Het wantrouwen ten opzichte van het pgb werpt drempels op waar iedere budgethouder mee te maken heeft. Het lijkt steeds erger te worden. In mijn geval bijvoorbeeld: ondanks dat mijn dwarslaesie echt niet overgaat, moet ik toch elke drie jaar een indicatie aanvragen.

In ons programma voor 2021 – 2025 leggen we uit hoezeer het pgb het leven van mensen met een beperking kan veranderen. We beschrijven waar het pgb haar glans heeft verloren en hoe we dit kunnen herstellen door:

daar waar nodig te ontwikkelen de kans te geven om te aan belangrijke nieuwe onderdelen te **polijsten;** **groeien;** **bouwen.**

Je kunt het programma downloaden op onze website, > over Per Saldo > wat doen wij?.

Ik wil mijn gewone bestaan handhaven: mijn werk, mijn maatschappelijke werkzaamheden, mijn sociaal leven. Maar ik weet nooit zeker of mijn budget hoog genoeg zal blijven om dit te kunnen blijven doen. Het zit daarom altijd in mijn achterhoofd dat het wellicht ooit nodig zal zijn naar een verpleeghuis te moeten.

Te lage tarieven

Gemeenten eisen dat je kwalitatief goede zorg inzet, maar als je daarvoor goede mensen wilt inzetten, dan is het tarief vaak te laag. Dan heb je een pgb, maar kan je er niets mee. Vreemd ook dat de regels bij de ene gemeente zo kunnen verschillen van de andere.

Caroline (57) heeft een dwarslaesie, is rolstoelafhankelijk. Afgestudeerd als industrieel ontwerper aan de TU Delft werkt zij in het bedrijfsleven als octrooigemachtigde en is zij bestuurslid van Per Saldo.

En zo kan ik een hele lijst maken, met daarop ook de hoge regeldruk vanwege steeds meer regels. Allemaal punten waarvan het belangrijk is dat (nieuwe) Kamerleden daarvan op de hoogte zijn. In ons vierjarenprogramma lees je meer.

Negatieve spiraal ombuigen

Er is nog veel te doen om de neerwaartse spiraal waarin het pgb zich bevindt te stop-

pen en naar boven om te buigen. Belangrijk is dat we de grote lijn vasthouden, om te voorkomen dat het pgb straks een achterhaalde regeling wordt. Onze medewerkers doen hun werk met veel inzet. Roeiend met de riemen die ze hebben, dat wel. Want in vrijwel heel Nederland nemen de ledenaantallen van verenigingen af, daar zijn wij geen uitzondering op. Ook wij moeten dus met minder geld en minder mensen veel werk verzetten. Maar het blijft essentieel dat we aan de toekomst van het pgb blijven bouwen en daarom is het zo belangrijk zo'n vierjarenprogramma te hebben. Zodat Kamerleden weten waar het aan schort en waar we nog kunnen polijsten, groeien en bouwen.

Informele zorg betalen uit het pgb bespaart geld en verhoogt welzijn

In 2011 verscheen er in magazine Eigenwijs een interview met onderzoeker Job van Exel over betaalde zorg door verwanten, ook toen al een omstreden kwestie. De titel: 'Informele zorg betaald uit pgb is juist dé oplossing voor de toekomst'. Negen jaar later is het discussiepunt van toen uitgegroeid tot een serieuze bedreiging voor het pgb. Met dit budget moet er immers vrije keuze voor zorgverleners zijn? Wat is anno 2020 de visie van Job van Exel, inmiddels hoogleraar economie van de gezondheidszorg aan de Erasmus Universiteit.

AUTEUR . LIESBETH DE GOEDE BEELD . ERASMUS UNIVERSITEIT

Allereerst: wat doet een hoogleraar economie van de gezondheidszorg? Van Exel: 'Ik houd me nu vooral bezig met de baten van de zorg. We geven er veel geld aan uit. Dan is het goed om te kijken wat dat oplevert in termen van gezondheid en welzijn. En niet alleen voor het individu, want ziekte heeft ook allerlei effecten op de omgeving. Familieleden van mensen met beperkingen en gezondheidsproblemen zijn altijd minder gelukkig dan wie die zorgen niet heeft. Dat feit nemen we mee in onze onderzoeken.' Nederland heeft een goede gezondheidszorg, maar ook die kan niet alles opvangen. Daarom wordt er van ons verwacht dat we participeren. Mantelzorg is dus een belangrijk onderwerp. Er zijn nu heel veel mensen die het belangeloos, gratis doen. Ga je die allemaal betalen, dan kost dat heel veel. Er is een grens aan wat we met zijn allen kunnen en willen betalen. Natuurlijk willen we de beste gezondheidszorg, maar wel graag tegen een betaalbare premie.'

Redelijk

Is Job van Exel dus tegen het idee van betaalde informele zorg? 'Nee. Zeker niet. Ik kan me goed voorstellen dat we een bepaalde hoeveelheid mantelzorg normaal vinden. Iets doen voor elkaar zonder dat er

een vergoeding tegenover staat. Zodra je het mantelzorg noemt, is het ook eigenlijk per definitie onbetaald. Maar alles wat die gebruikelijke hoeveelheid overstijgt, daar kun je anders over denken. Hoe vul je dat in? Formeel of informeel? Zijn mensen bereid of genoodzaakt om bijvoorbeeld hun baan deels of zelfs helemaal op te zeggen om informele zorg te verlenen, dan is het redelijk om daar een vergoeding voor te betalen. Om gewoon in het levensonderhoud te kunnen voorzien. Dit haakt ook aan bij een aantal maatschappelijke thema's. Bijvoorbeeld emancipatie, want mantelzorgers zijn vaak vrouwen. Een lange periode intensief mantelzorg verlenen, ook al is het vrijwillig, kan je ongemerkt op een achterstand zetten. In inkomen, carrière, pensioenopbouw. Noem maar op. Maar wat is het alternatief voor die bovennormale uren? Dure formele zorg. Thuiszorg, dagopvang, verpleeghuis. Terwijl informele zorg niet alleen goedkoper is, maar vaak ook beter aansluit op de behoeften en wensen van de zorgvrager. Uiteindelijk is het pgb daarvoor bestemd: de eigen regie kunnen voeren.'

Overbelast

Zorg door naasten is dus een belangrijke taak, maar ook een belastende. Van Exel: 'Uit onderzoek komt steeds weer naar

voren dat bij vrijwillige zorg, een deel van de mantelzorgers ernstig overbelast is. Het risico is dan dat niet alleen de zorgvrager niet meer de zorg krijgt die nodig is, maar dat de zorgverlener zelf zorgvrager wordt. Daarom wordt er ook onderzoek gedaan naar de vraag hoe je die belasting kunt verlichten. Je kunt dan denken aan de zorglast verminderen door bijvoorbeeld respijtzorg in te schakelen, zoals dagopvang of een logeerkamer, of door toch weer formele zorg in te schakelen. Of je vergroot de draagkracht. Bijvoorbeeld door een aantal arbeidsuren in te leveren, mogelijk gemaakt door een vergoeding via het pgb voor die gemiste uren door informele zorg.'

Goede argumenten

Een vergoeding maakt het dus mogelijk dat een mantelzorgverlener er meer tijd voor vrij kan maken. Tegelijk kan hij of zij het dan beter volhouden. Van Exel: 'Het mes snijdt dan aan twee kanten: in bepaalde situaties informele zorg betalen uit het pgb bespaart uiteindelijk geld én verhoogt het welzijn van zorgvrager en zorgverlener.'

Er zijn dus best een aantal argumenten waarom je vergoeding voor de bovennormale uren zou willen geven. Er is nog maar weinig onderzocht wat dan een

redelijke vergoeding is en in welke situaties die gegeven moet worden. Daarvoor ligt het onderwerp nog te gevoelig. En het feit dat er zoveel verschillende situaties zijn, maakt het ook ingewikkeld. Maar met de toenemende vergrijzing wordt het wel steeds dringender om er beleid op te maken.'

Met andere ogen kijken

Vanwaar dan toch nog steeds die weerstand? Job van Exel: 'De vrees is

dat van mantelzorg een verdienmodel wordt gemaakt. En het is gevoelig voor ongewenst gebruik. De vraag is dan: hoe richt je een regeling hiervoor in? Liefst een eenvoudig systeem met een lichte toets, weinig bureaucratie, toegankelijk en aantrekkelijk voor mensen die willen bijdragen aan het ontlasten van de zorg. Niet uitnodigend voor ongewenst gebruik. Dat is nogal een pakket van eisen. Je zoekt uiteindelijk een regeling waar draagvlak voor is.

Cruciaal voor succes is dan ook ongewenst gebruik tegengaan en gewenst gebruik in de hand werken', meent Van Exel. 'Dan heb je het over gedrag. Ik zie daar een parallel met Covid-19, corona. Hoe kun je maatregelen of regelgeving zo inrichten dat zoveel mogelijk mensen zich eraan houden? Ik denk dat er ook eens echt met andere ogen zou moeten worden gekeken naar de inrichting van een regeling. Daarom lijkt het me een goed idee als daar gedragswetenschappers bij worden betrokken.'

Is Van Exel al met al optimistisch gestemd? 'Zeker. We moeten ook niet uit het oog verliezen dat er gewoon superveel goed gaat. Dat geldt ook voor het pgb. Het komt denk ik voor het grootste deel bij de juiste personen terecht. Mensen die er in de goede zin van het woord beter van worden.'

Aan Per Saldo

Welke boodschap heeft Job van Exel voor onze vereniging? 'Het blijft belangrijk om de voordelen van het pgb goed over het voetlicht te brengen. Steeds maar weer vertellen waarom het pgb een onmisbaar onderdeel is van de oplossing voor de toekomstige zorg. Natuurlijk zijn er problemen en moet je meedenken hoe je die kunt oplossen. Maar ik zou vooral de positieve bijdrage die het pgb heeft blijven benadrukken. Duidelijk maken dat je als Per Saldo een belangrijk onderdeel bent van een positieve toekomst.'

Maar blijf ook zeker kritisch meedenken over het betalen van informele zorg uit het pgb. Onder welke voorwaarden is dat een goed idee? Het kan niet ongelimiteerd. Dus je moet kijken naar manieren die goed werken voor zorgvrager en zorgverlener, maar waar ook voldoende draagvlak voor is in de samenleving. Als je daar niet positief in meedenkt, loop je het risico dat de regeling te weinig medestanders houdt. Dat zou jammer zijn. Het onderwerp staat al zolang op de kaart. Dan kan het bijna niet anders dan dat informele zorg betaald uit het pgb een belangrijk ingrediënt is van een duurzaam en betaalbaar antwoord op de almaar groeiende zorgvraag.' 🌟

Informele zorg door ouders werkt fantastisch Alleen de zorgverzekeraar denkt er anders over

Marlou (36) is moeder van twee jonge zorgintensieve kinderen (4 en 8). In 2008 nam haar man Eelco het melkveebedrijf over van zijn vader en oom. Marlou startte datzelfde jaar met dagbesteding op de boerderij. Vier jaar later werd Jesse geboren, hij heeft een neurologische aandoening. In 2016 kwam Foppe, hij heeft de ziekte van Hirschsprung.

AUTEUR . MARTHA VLASTUIN BEELD . FOTOGRAFIE LYDIA

DE BROERTJES
FOPPE EN JESSE

Dit jaar besloten de ouders de verzorging en verpleging voor Foppe helemaal zelf te gaan doen. Dat doet hem merkbaar goed. Iedereen tevreden, ook het medisch behandelteam. Alleen de zorgverzekeraar denkt er anders over. Foppe behoort met zijn chronische darmziekte helaas tot de 'zwaardere gevallen', vertelt Marlou. 'Operaties leverden geen verbetering op. In zijn korte leventje lag hij al 21 keer in het ziekenhuis. Voor operaties, obstipatie en vanwege te lage bloedsuikerspiegel na plotseling opkomend overgeven. De enige oplossing op dat moment is aan het infuus. Op een gewone dag spoelen wij hem twee maal per dag rectaal en krijgt hij vijf keer per dag sondevoeding. Foppe heeft een totale orale weigering. Dit betekent dat hij niets kan, wat in en rondom zijn mond gebeurt: hij kan niet eten, niet drinken, niet tandenpoetsen. Alles rondom zijn mond is als het ware verboden terrein, niet omdat hij niet wil, maar omdat hij niet kan.'

Van natura naar pgb

Marlou en Eelco maakten eerst gebruik van de kinderthuiszorg.

'We hadden soms 20 verschillende verpleegkundigen per week over de vloer. Foppe accepteerde dat op een gegeven moment niet meer. Hij wilde niet meer door hen uit bed worden gehaald of verzorgd. Zijn grote broer Jesse had andere zorg nodig. Hij is dit jaar uit huis gegaan vanwege ernstige gedragsproblemen. Toen bleef alleen de zorg voor Foppe over. Voor Eelco en Marlou was het direct duidelijk: dat gaan we zelf doen. Getraind door het UMC Groningen en met inmiddels veel ervaring kennen ze precies de fijne kneepjes. Marlou: 'We zien nu een ontspannen mannetje dat het fijn vindt door zijn ouders te worden verzorgd. Ook het ziekenhuis ziet dat het goed gaat.'

Geen indicatie

Allemaal blij zou je zeggen, alleen denkt de zorgverzekeraar daar anders over. CZ streepte de informele zorg zonder meer weg, daar kwam geen indicatie voor. De reden die ze kregen was, dat dit tot hun ouderlijke taak behoort. Dat schoot Marlou zo ontzettend in het verkeerde keelgat, dat ze gelijk is gaan kijken hoe ze dit kon aanvechten. 'Ik nam eerst MEE in de arm, zonder het gewenste resultaat. Toen heb ik de juridische afdeling van Per Saldo ingeschakeld. Zij schreven een brief die de doorslag heeft gegeven. Het duurde wel even, pas vier maanden nadat de brief was verstuurd kregen we de toekenning.'

FOPPE

FOPPE EN ZIJN MOEDER MARLOU

Niet eerlijk

Voor Marlou voelt de houding van de zorgverzekeraar als onrechtvaardig. 'Foppe kan niet zonder deze zorg, dat zou zijn dood betekenen. Het is zorg die je normaal gesproken niet aan een kind van 4 geeft. We willen het beste voor ons kind en verzorgen hem met liefde, maar het vraagt wel iets van ons. We passen ons leven erop aan, Foppe bepaalt onze agenda. Daar mag iets tegenover staan. Het is tenslotte serieus werk, dat anders door een vele malen duurder, professioneel kinderverpleegkundige gegeven moet worden. En we vragen niet het onderste uit de kan: de uren die we nu hebben gekregen vergoeden bij lange na niet wat we werkelijk doen.'

Bewijzen

Marlou moet nóg een ding van het hart. 'Dat telkens moeten bewijzen is zo pijnlijk.

Marlou staat niet alleen in haar strijd. Er zijn veel meer ouders in vergelijkbare omstandigheden die de zorg voor hun kind zelf voor hun rekening willen nemen. Zorgverzekeraars steken daar sinds dit jaar een stokje voor. Wij willen dat informele zorg, zorg vanuit het eigen netwerk, een recht is, ook in de Zvw. Lees ook pagina 25, over de handreiking kindzorg.

Heb je problemen, neem dan contact op met een medewerker van onze advieslijn. Marlou is blij met onze ondersteuning, wellicht kunnen we voor jou hetzelfde betekenen. Intussen lobbyen we door bij politiek, ministerie en zorgverzekeraars om dit onrecht de wereld uit te helpen.

Het is al erg genoeg dat onze kinderen een beperking hebben waarbij ze alleen maar achteruit kunnen gaan. En dan moeten we telkens weer bewijzen dat de beperking er nog altijd is, dat de zorgvraag er nog altijd is. We hadden het zo graag anders gezien, waarom moeten we elk jaar weer die pijnlijke confrontatie aan? Maak het ons wat gemakkelijker. Een langere indicatie met tussendoor contact over hoe het loopt. Dat zou een positieve invloed hebben op

ons en onze kinderen, waardoor het beter met hen gaat en Foppe minder dure zorg in het ziekenhuis nodig heeft. Gelukkig hebben we Per Saldo achter de hand die het voor ons opneemt in deze grote boze zorgwereld.' 🌟💡

LEES VERDER OP ONZE WEBSITE
MARLOU HEEFT MEER TE VERTELLEN. HAAR UITGEBREIDE
VERHAAL LEES JE OP DE JUBILEUMPAGINA OP ONZE WEBSITE

boekennieuws

ER IS LEVEN ACHTER DE HANDICAP

AUTEUR . **MARJA
MORSKIEFT**

'Erg hè!' Die verzuchting
hoort rolstoelvrouw Julia

Leenaerts al haar hele leven - achter haar rug om. Julia, vanaf haar geboorte gehandicapt, moet nu, inmiddels 40+, revalideren vanwege een schouderblessure.

Hoofdpersoon Julia beschrijft het leven in het revalidatiecentrum van alledag, vanuit het perspectief van een door de wol geverfde rolstoelvrouw. Ze is vooral geïnteresseerd in situaties waarin de revalidant uit z'n voorgeschreven revalidantenrol stapt. Tijdens het gesmiespel op zaal, in het rookhok, aan tafel, op de gangen en - niet te vergeten - in de bar, de plek bij uitstek waar de revalidant weer vooral gewoon mens is, een met verdriet, twijfel en venijn.

De minisamenleving in het centrum is een afspiegeling van de grote buitenwereld. Ziekte en handicaps maken geen onderscheid. Er wordt gescholden, gedronken, gelachen, gediscrimineerd en getreurd om levens die vaak in één klap veranderd zijn. Vanwege een ongeluk, een aanhouding of een 'verkeerde levensstijl'. De revalidanten zien hun fysieke beperking vooral als een persoonlijk drama.

Julia stuit op Job, rollende oud-collega en disability-activist. Hij ligt zowaar een paar zalen verderop, vanwege een forse doorzichtigheid.

Ze halen herinneringen op aan de tijd dat ze streden voor een toegankelijke samenleving, ingericht door 'die verdomde validies' zoals Job, nog altijd activistisch, zegt. Gaandeweg concluderen ze dat de ware handicap niet in bijvoorbeeld een gebroken rug of een geamputeerd been schuilt, maar in de ontoegankelijke samenleving en hoe die daarmee omgaat. Dat inzicht moet verspreid worden, aldus Job.

Deze, volgens de uitgever, eerste Nederlands revalidatieroman is geen zwaar boek. Op elke pagina staat wel iets waarom je moet grinniken. Praktisch altijd is er een grote rol voor de mooie zaken in het leven, zoals mooie lippenstift en heerlijke chocoladebonbons van Fons. Jawel, er is altijd leven achter de handicap! Als de niet-gehandicapte mens dat nou eens zou begrijpen.

ERG HÈ! UIT HET LEVEN VAN EEN ROLMODEL |
UITGEVERIJ DE GRAAFF | PETRA JORISSEN |
2020 | € 19,99

KLEIN GELUK

AUTEUR . REDACTIE

Auteurs Maria Grijpma en Inge Jager hebben twee praktische boeken geschreven die je leven lichter kunnen maken.

Het dit jaar verschenen 'Klein geluk als je ziek bent' helpt je om je leven weer op orde te krijgen en gaat daarbij uit van de zes pijlers van positieve gezondheid: lichaamsfuncties, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen en dagelijks functioneren. Waarbij het accent niet op de aanhouding wordt gelegd, maar op jouzelf, op jouw veerkracht en op wat jouw leven betekenisvol maakt. Met vele, levensomvattende onderwerpen, waarmee je als je ziek bent

extra wordt geconfronteerd. Het is geschreven in gemakkelijk leesbare taal, kort en bondig, elk onderwerp niet langer dan twee pagina's. Een praktisch, informatief boek waarvan de directeur van Patiëntenfederatie Nederland zegt: 'Gun jezelf juist in moeilijke tijden een beetje geluk. Dit boek helpt daarbij!'

UITGEVERIJ ANKH HERMES
184 PAGINA'S | 2020 | € 18,50
E-BOOK € 9,99

Eerder verscheen 'Klein Geluk voor de Mantelzorg'. Een boek niet alleen voor mantelzorgers, maar ook nuttig voor alle formele en informele zorgverleners. Het kan je helpen als je last hebt van stress, fysieke klachten, gevoelens van machteloosheid of eenzaamheid. Om geluk te versterken of terug te brengen in je leven. Met een gebruiksaanwijzing voor het kiezen van het recept dat past bij jouw behoefte: rust, ontspanning, steun, energie, inzicht, vrolijkheid of contact. Met bijvoorbeeld onderwerpen als 'ben ik overbelast' of 'zeuren mag', 'een spoedcursus geduld' en 'wat voor mantelzorg wil ik zijn'. MantelzorgNL vindt het boek 'nuttig, inspirerend en laagdrempelig'. Kijk ook op website kleingeluk.nu.

UITGEVERIJ ANKH HERMES | 192 PAGINA'S | 2016 | € 18,50 | E-BOOK € 9,99

Win een boek

We mogen 2 boeken Klein geluk als je ziek bent en 2 boeken Klein geluk voor de mantelzorg weggeven van de schrijfsters. Stuur voor 1 februari 2021 een bericht per post naar de redactie van EigenWijs of e-mail naar communicatie@pgb.nl waarin je in maximaal 250 woorden beschrijft waaraan jij behoefte hebt als zieke of als mantelzorg/verzorgende/zorgverlener. De redactie maakt een keuze uit de inzendingen.

COLUMN

Mijn wijs

AUTEUR **MARJA MORSKIEFT**

Wenslijst voor over vijf jaar

Het zag eruit als een trailer van een documentaire uit de jaren vijftig van de vorige eeuw: de tv-reclame vóór het journaal. Treurende vrouw zit aan tafel en vertelt wat ze allemaal is kwijtgeraakt: haar gezondheid, mobiliteit, haar werk, haar onafhankelijkheid. Haar levenslust! Nu ze in een rolstoel zit kan er niets meer. Al snel bleek dat dit geen terugblik op barre tijden was waarin met medelijden naar 'gebrekkigen' werd gekeken, maar een oproep om de Zonnebloem te steunen. Frisse, fruitige vrijwilligers kwamen tot slot in beeld om de arme ziel een vrolijk dagje uit aan zee te bezorgen. Dé oplossing!

Ik werd er even knap beroerd van.

Niets ten nadele van goedbedoelende vrijwilligers. Maar met goede bedoelingen wordt de weg naar de hel geplaveid. En die hel is voor mij: afhankelijk zijn van goedertierenheid en willekeur om mijn leven te kunnen leiden.

Daar kwam vijftig jaar geleden een eind aan toen het pgb voor veel mensen met beperkingen een middel werd om weer kapitein op eigen schip te worden: zelf de regie te voeren over zorg en ondersteuning. Zodat je zelf, op jouw gekozen tijd, naar het strand kunt, die werkvergadering kunt bijwonen, die opleiding kunt volgen. Je kind de ondersteuning kunt bieden waardoor hij het reguliere onderwijs kan blijven volgen. Waardoor andere kinderen het normaal vinden om te spelen met kinderen met beperkingen. Geholpen door mensen die je zelf uitkiest, die je graag in je leven en huis toelaat. Niet als afhankelijke zielenpoot, zorgobject of liefdadigheidsdoel gezien worden, maar als meedoend mens in de samenleving, als kunstenaar, moeder of docent, is volgens mij een mensenrecht. Als het dat nog niet is moet het dat gauw worden! Geen aai over de bol maar wettelijk vastgelegd ondersteuningsrecht.

Ik wens dat over vijf jaar het pgb zo vanzelfsprekend is als de managementassistent voor de bedrijfsleider, de dossiertassen-drager vo or de topambtenaar, de chauffeur voor de minister. Dat alle pgb's in één wet passen en dat iedere ambtenaar, beleidsmaker en indicatiesteller die ermee te maken heeft een door Per Saldo bijgeschoolde pgb-expert is. Dat iemand met een levenslange zorgbehoefte niet langer met medelijden bekeken wordt, maar op de eerste plaats als participierend burger, punt. Natuurlijk staat ook een toegankelijk en bruikbaar administratiesysteem - een snelle invoering van het budgethoudersportaal pgb 2.0 - op mijn wenslijst en genoeg fijne hulpverleners die behoorlijk betaald worden.

En last but not least wens ik een rollende minister-president op het bordes met haar of zijn pgb-team. En dat daar helemaal niemand van opkijkt!

25 jaar pgb, 25 jaar Per Saldo

Dit jaar hebben we in elke EigenWijs extra aandacht besteed aan ons jubileum. We konden het helaas nog niet samen vieren zoals we dat willen: met elkaar in een zaal. In EigenWijs hebben we wel uitgebreid stilgestaan bij dit gedenkwaardige jaar.

In het aprilnummer las je het bezielende verhaal van de voorlopers van het pgb. Anderen vertellen wat voor hen de essentie van het pgb is.

In het juninummer is het thema 'het belang van bewust kiezen' en schrijft Eva Eikhout haar eerste column voor EigenWijs.

Het septembernummer staat bol van verhalen over 25 jaar pgb en 25 jaar Per Saldo, met onder andere de zes staatssecretarissen die de afgelopen 25 jaar het pgb in hun portefeuille hadden.

In dit nummer van december blikken we vooruit. Hoe zou het pgb er over vijf jaar uit moeten zien? Op pagina 21 lees je wat er in de speciale ledenbijeenkomsten in september en de ledenvergadering in oktober naar voren kwam over het pgb, nu en in de toekomst. Hiermee sluiten we het jubileumjaar in EigenWijs af. Nu maar afwachten wanneer we ons jubileumfeest echt kunnen vieren. Dat doen we zodra het kan!

Meet-up 'pgb toen, nu en straks'

Wat dit jaar wel doorging was de meet up van het ministerie van VWS samen met ons op 4 november 2020. We zagen reportages met budgethouders en een minidocumentaire over 25 jaar pgb. Aline Molenaar ging in gesprek met Ernst van Koesveld, directeur-generaal Langdurige Zorg van het ministerie van VWS. In twee sessierondes zijn onderwerpen besproken als: informele zorg, pgb 2.0, woon- en ouderinitiatieven, pgb-vaardigheid, toerusting en toekomst. Wij hebben een sessie gegeven over woon- en ouderinitiatieven en over een goede toerusting van budgethouder en consulent. De algemene stemming in de bijeenkomst was dat het pgb onmisbaar is, er vertrouwen moet zijn in goede besteding, dat regels gemakkelijker moeten worden en de mens centraal moet staan in plaats van de regels. We kijken terug op een geslaagd event, vooral ook door de inbreng van de vele aanwezige budgethouders. Het hele verslag van de meet-up lees je op onze website.

WENS VAN HINNIE KLEIN

‘Niet elke twee jaar kijken of ik het met tien minuten minder kan doen’

AUTEUR . MAARTJE DE LEPPER

In 1993 maakte Hinne Klein (50) voor het eerst kennis met het pgb. ‘Thuiszorg paste niet bij mij. Toen ik 19 was koos ik ervoor om een opleiding te volgen. Daardoor had ik altijd conflicten met thuiszorg. Over de tijd dat ik naar school moest en dat ze de zorg niet konden leveren. En dan lag ik weer te wachten en miste ik de lessen. Dat soort dingen. Ik ontmoette een ervaringsdeskundige die me over het pgb vertelde. Ik kon toen meedoen aan een experiment bij Per Saldo en kreeg mijn pgb. Daardoor heb ik kunnen studeren en heb ik nu een carrière’.

Strijden

Naast haar carrière zet Hinne zich in om voor het pgb te strijden: ‘Theo Zwetsloot, een van de grondleggers van het pgb, kende ik ook goed. We hebben het pgb echt bevochten.’

Hij kwam in pyjama naar een symposium omdat hij nooit op tijd aanwezig had kunnen zijn, als hij met aankleden had gewacht op de thuiszorg. De strijd die toen is geleverd, mogen we absoluut niet vergeten! Daarom moeten we blijven opkomen voor het pgb. Het moet blijven zoals het ooit is bedoeld. Een instrument waardoor mensen met een beperking zelf hun leven kunnen leiden zoals zij dat willen, net als ieder ander. Daarvoor wil ik een lans breken’.

Indicatie voor het leven

In de toekomst zal Hinne graag een paar dingen anders willen zien. Onder andere de herindicatie. ‘Met een Zvw-rgb moet ik zelf een wijkverpleegkundige zoeken. Vind die maar eens. Als deze verbonden is aan een organisatie, dan is het de vraag of de indicatie niet te veel wordt afgestemd op de mogelijkheden van die organisatie. Ik ga liever naar een onafhankelijke instantie zoals het CIZ. En een indicatie voor de rest van mijn leven, dat zou het beste zijn. Niet elke twee jaar kijken of ik het met tien minuten minder kan doen.’

Een ander ding is nu dat er vaak geen kwalitatieve zorg is: ‘Daar hoor je de minister ook over. Begrijpelijk, maar dat kan je oplossen. Dus geef ons als budgethouders met een Zvw-rgb de mogelijkheid om onze medewerkers een scholing of een verkorte opleiding te laten doen zodat ze bepaalde competenties kunnen opdoen’.

WENS VAN LIAN

‘Over vijf jaar zelfde pgb met soort van garantie dat het zo blijft’

AUTEUR . MAARTJE DE LEPPER

Lian is moeder van een dochter (30) en twee zonen Nick (26) en Kaj (22). Ze is vertegenwoordiger sinds het eerste uur: ‘Het was helemaal aan het begin nog in de tijd met Erica Terpstra. We hadden op dat moment een maatschappelijk werkster die zei: Dit past bij jullie, dit moeten jullie doen! Wij dachten, geweldig! We waren een van de eersten die een pgb aanvroegen’.

Het verhaal van Lian gaat over zoon Nick. ‘Hij heeft een stofwisselingsziekte’, vertelt ze. ‘Is zowel verstandelijk als lichamelijk beperkt, kan door zijn ziekte niet praten, zitten of lopen en heeft een prikkelverwerkingsstoornis. Hij is extreem vatbaar voor virussen en dat maakt hem kwetsbaar.’

Als er geen pgb zou zijn weet Lian niet of Nick het zou overleven. ‘Het is van levensbelang dat hij 24 uur per dag in de gaten wordt gehouden. Zonder pgb had hij niet thuis kunnen wonen en niet de zorg kunnen krijgen die hij nodig heeft. Met het pgb kan dit op maat worden geregeld.’ Lian werkt met een team van zorgverleners. Toch staat zij 24 uur per dag op ‘aan’, zoals ze zelf zegt, ‘maar ondanks dat, is er ruimte om ook gewoon mens te kunnen zijn.’

Ze maakt zich wel zorgen over de toekomst. ‘Ik ben bang dat door de gevolgen van corona de economie krimpt en er afwegingen gemaakt moeten worden in de herverdeling van de kosten. Ontstaan er nieuwe waarden, wordt het doel van de zorg doorslaggevend? Mensen zoals Nick leveren geen actieve bijdrage aan onze maatschappij, gaat dat een rol spelen bij de toekenning van zorg?’

Ik zal heel blij zijn als ik over vijf jaar de zorg voor mijn kinderen nog precies zo kan indelen zoals het nu is. Met liefst een soort van garantie dat het mag blijven en dat het niet wordt afgepakt. De meerzorg wordt namelijk iedere keer maar voor drie jaar afgegeven. Ik maak me dan steeds weer zorgen of ik mag houden wat ik heb.’

WENS VAN STEFFANIE

‘Dat over vijf jaar zelf kunnen kiezen wie jou helpt dan heel vanzelfsprekend is’

AUTEUR . MARTHA VLASTUIN

Samen met man Dennis heeft Steffanie een gezin met drie kinderen. Een meisje van 7 en twee jongens van 5, een tweeling. Een van de jongens, Finn, heeft een genetische afwijking, met maag-, darm- en blaasproblemen. Hij heeft hierdoor dagelijkse complexe zorg nodig, van het aan en afkoppelen van TPV, om voeding via de bloedbaan te kunnen krijgen, tot het actief legen van zijn maag.

Steffanie: ‘We hebben het eerst met de kinderthuiszorg geprobeerd, maar dat werd een mislukking. Toen we besloten het zelf te gaan doen, kwam er zoveel rust. We hebben behalve onszelf een zorgverlener die wel met zijn stoma kan omgaan, maar alle andere medische handelingen, dat kunnen alleen wij tweeën. Het is zo complex dat ze in een streekziekenhuis soms niet weten hoe het werkt. Wij zijn erin opgeleid en gemachtigd dit te doen.’

De zorgverzekeraar heeft ons nu laten weten dat zij de verzorging en verpleging die wij als ouders voor Finn doen als ouderlijke verantwoordelijkheid beschouwen. Daar zijn wij het niet mee eens. Op het moment dat ik complexe handelingen verricht, stap ik uit mijn rol als ouder, in die van verpleegkundige. Ik neem soms beslissingen die een arts hoort te nemen. Op dat moment ben ik de professional. Dat kun je niet afschuiven op ouderlijke verant-

woordelijkheid. Wij merken dat het beter gaat met Finn. Wat we willen is dat hij zich kan ontwikkelen, de wereld kan ontdekken. Onder zo goed mogelijke omstandigheden, die wij voor hem kunnen creëren. Hij moet zelf kunnen kiezen wie hem helpt. We hopen dat dit over vijf jaar geen probleem meer is, maar een vanzelfsprekendheid.’

NB Vlak voordat dit blad naar de drukker gaat meldt Steffanie goed nieuws: de zorgverzekeraar geeft goedkeuring voor ouderlijke handelingen in 2019 en 2020.

LEES DE VOLLEDIGE VERHALEN OP DE JUBILEUMPAGINA VAN ONZE WEBSITE

ONZE WENS

Over vijf jaar een integraal pgb

Met een blik op de toekomst kan een blik op het integraal pgb niet ontbreken. Integraal wil zeggen dat alle betrokken partijen met elkaar samenwerken om tot een gezamenlijke plan te komen, met 1 toekenning en 1 budget van 1 loket. Sinds jaar en dag is dit ons ultieme doel. Al in 2007 was er een onderzoek naar de haalbaarheid ervan en tot september 2017 is ermee geëxperimenteerd in de gemeenten Delft en Woerden. Als vervolg daarop startte dit jaar een nieuwe pilot. Hoe staat het daar nu mee?

Voor onze vereniging is het een helder verhaal. Budgethouders met een levenslange en levensbrede hulpvraag moeten ooit de mogelijkheid hebben om met zo min mogelijk regeldruk hun leven te leiden. Met alles wat ze nodig hebben in 1 budget. Het is dan niet langer de hulpvrager die langs alle loketten gaat om aanvragen te doen voor verschillende voorzieningen. Het zijn de instanties die dat achter

WILLEKE
VAN DEN HOEK

de schermen onderling regelen. Zo zou het volgens ons moeten zijn, liefst zo snel mogelijk. Na het ondertekenen van een convenant in februari 2020 zijn Alphen aan den Rijn, Den Haag, Dalfsen, Nieuwegein, Rotterdam, Roermond, Leiden en Meppel ermee aan de slag gegaan. 'Ze zoeken deelnemers, maar dat blijkt allemaal niet zo gemakkelijk te gaan', vertelt Willeke van den Hoek, die dit experiment ondersteunt. 'Het aantal blijft laag. Het ministerie van VWS heeft daarom besloten om extra ondersteuning te bieden. Vanaf november krijgt het experiment een nieuwe impuls, waaraan ook Per Saldo weer zal meewerken. De deelnemende gemeenten krijgen meer informatie en advies, en er komen bijeenkomsten waarin ze ook van elkaar kunnen leren.'

Wij wensen Willeke veel succes met de uitvoering van deze uitgebreide proef met het integraal pgb. Met veel meer deelnemers waardoor gemeenten veel meer kunnen gaan oefenen. Want één ding is zeker, we blijven doorgaan. Het zal er ooit van komen.

DE ONDERTEKENAARS VAN HET UITVOERINGSCONVENANT VAN HET EXPERIMENT INTEGRAAL BUDGET FEBRUARI 2020

Woon je in een van de deelnemende gemeenten en wil je meer informatie? Neem contact met ons op via de advieslijn.

HET ZVW-PGB VERDIENT BETER

Beleidsmakers en zorgprofessionals beantwoorden onze kritische vragen

'Het lelijke eendje in de pgb-vijver.' Zo noemt Aline Molenaar het Zvw-rgb in een artikel op Sociaal Web. Ze vindt het maar de vraag of deze regeling de titel van 'rgb' mag dragen. Het rgb betekent immers dat je een bepaald bedrag krijgt waarmee je, op basis van een indicatie, met eigen regie de benodigde zorg flexibel inkoopt. ZN, VWS, NZa en zzp'ers in de zorg reageren op onze kritische vragen.

In onze lobby vragen we om:

- » een onafhankelijke indicatiestelling;
- » onderbouwde toekenning;
- » en flexibele inzet van het budget in geld en uren.

Op deze punten zien wij veel te weinig vooruitgang. Sterker nog, zorgverzekeraars gaan eigen, voor budgethouders ongewenste regels toepassen. Daarom willen we graag weten wat beleidsmakers en professionals hiervan vinden. Zorgverzekeraars Nederland (ZN), de organisatie die hierin een belangrijke sleutelrol vervult, heeft haar eigen reactie op het artikel van Aline geschreven (pagina 19).

Hoe kijken VWS, NZa en zzp'ers in de zorg naar het Zvw-rgb?

We stellen het erg op prijs dat het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS, Bianca Rouwenhorst, programmadirecteur rgb), de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa, toezichthouder op de zorg, Karina Raaijmakers directeur Toezicht en Handhaving) en Solopartners (Lex Tabak, specialist zzp'er in de zorg) onze kritische vragen goed hebben bekeken en daar waar zij kunnen, deze zorgvuldig hebben beantwoord.

JE LEEST EEN SELECTIE VAN DE ANTWOORDEN. HET VOLLEDIG ARTIKEL LEES JE OP ONZE WEBSITE.

1. Vindt u dat het mogelijk moet worden om ook in de Zvw indicaties voor langere tijd af te geven?

Solopartners: 'We kunnen meer gebruik maken van de professionaliteit van de zorgverlener in het signaleren van veranderingen rondom de inzet van zorg. Daarnaast dienen we de persoon die zorg nodig heeft met vertrouwen te benaderen. Vertrouwen betekent dat de cliënt zelf het beste weet hoe stabiel zijn of haar zorgvraag is. Dit zou het uitgangspunt moeten zijn.'

2. Ziet u het belang van een onafhankelijke indicatiestelling? Hoe zou dat voor het Zvw-rgb kunnen worden verwezenlijkt?

Ministerie VWS: Wanneer de zorgverzekeraar afwijkt van de indicatie, gaat dit in overleg met de wijkverpleegkundige. Een zorgverzekeraar kan ook constateren dat een verzekerde niet in staat is het rgb te beheren. In alle gevallen maakt de zorgverzekeraar volledig inzichtelijk op welke basis het rgb wordt toegekend of afgewezen. Zo hebben we dat afgesproken. Als we signalen krijgen dat dit anders gaat, dan wordt de zorgverzekeraar daarop aangesproken.

V.L.N.R. KARINA RAAIJMAKERS, BIANCA ROUWENHORST EN LEX TABAK

Helaas kunnen we in dit artikel ons streven naar begrijpelijk taalgebruik niet helemaal waarmaken. Dat zou de zorgvuldige formulering van de organisaties kunnen aantasten. Vandaar dat we er in dit geval voor hebben gekozen de reacties te plaatsen zoals deze aan ons zijn toegestuurd. Heb je vragen of opmerkingen? Bel of e-mail ons. We horen het graag!

Keuze zorgverzekeraar en pgb

Sinds 2015 krijg je elk jaar van ons een 'zorgvergelijker zorgverzekering en pgb'. Met een toelichting op de punten die voor budgethouders met een Zvw-rgb belangrijk zijn. Dit kan, naast alle andere afwegingen die je maakt, van invloed zijn op de keuze voor een zorgverzekeraar. Kijk op onze website bij alles over pgb > hoe vraag je een pgb aan > bij de zorgverzekeraar.

3. Indicaties worden op grond van onduidelijke of ontbrekende criteria door zorgverzekeraars regelmatig naar beneden bijgesteld of zelfs afgewezen. Vindt u deze handelwijze toelaatbaar?

NZa: Zorgverzekeraars hebben de taak gekregen om de rechtmatigheid van de Zvw-uitgaven te waarborgen. Onderdeel daarvan is dat zij beoordelen of 'de geleverde prestatie (in dit geval zorg) het meest is aangewezen gezien de gezondheidstoestand van de verzekerde'. Zorgverzekeraars kunnen vanuit die verantwoordelijkheid de indicatie naar beneden bijstellen om onrechtmatige Zvw-uitgaven te voorkomen. Wel moeten zij goed toelichten waarom zij de indicatie bijstellen.

4. Het lijkt erop dat verzekeraars buiten de bestuurlijke afspraken om de weigeringsgronden rondom de inzet van informele zorgverleners hebben aangepast in hun pgb-reglement. Wat vindt u van deze ontwikkeling?

Ministerie VWS: Het vergoeden van informele zorg is mogelijk via dit systeem. Bij de indicatiestelling wordt naar het complete plaatje gekeken. Niet alleen naar de benodigde zorg, maar ook naar de context, de omgeving, het gezin. Vervolgens komt de vraag wie deze zorg gaat leveren, is dit een zorgaanbieder of bijvoorbeeld een familielid? Die keuze is aan de budgethouder. De budgethouder kan ervoor kiezen om informele hulpverleners in te zetten om de door de wijkverpleegkundige geïndiceerde zorg te verlenen. Daarvoor krijgt de zorgverlener dan een vergoeding.

NZa: In de Zvw-wijkverpleging hebben de verpleegkundigen de nadrukkelijke taak gekregen om de regie en de zelfredzaamheid van cliënten te faciliteren. Hierover zijn in het normenkader voor de indicatiestelling afspraken gemaakt. Uit dit normenkader volgt dat verpleegkundigen geen zorg indiceren die door de cliënt zelf of zijn/haar netwerk geboden kan worden.

Solopartners: Er zou een formele definitie moeten zijn van wat van informele zorg verwacht mag worden. Welke grenzen er aan die inzet zitten. Doen we dit niet, dan komen we in een subjectieve discussie terecht met allerlei verschillende meningen, die nergens toe leidt. Terwijl we dan wel het risico lopen dat informele zorg/mantelzorg overbelast raakt en afhaakt.

5. Vindt u dat binnen het Zvw-rgb bestedingsvrijheid een recht moet worden?

Ministerie VWS: Wij herkennen niet dat zorgverzekeraars zich verzetten tegen het flexibel inzetten van het pgb. We staan met de hele keten, waar Per Saldo onderdeel van is, in nauw contact over het gebruik en de werking van het Zvw-rgb. We hebben met de hele keten bestuurlijke afspraken gemaakt die de meerwaarde onderschrijven van het flexibel kunnen inzetten van meer en minder zorg in de tijd. Daarmee geven zorgverzekeraars aan open te staan voor het flexibel inzetten van het pgb.

Solopartners: Het is teleurstellend dat inmiddels niet het slim omgaan met budget en uren, maar het omgaan met de spelregels van zorgverzekeraars voor veel budgethouders centraal is komen te staan.

6. Vindt u dat ook in het Zvw-rgb bijkomende zorgkosten gedeclareerd moeten kunnen worden?

Solopartners: Het is bijzonder dat bij het pgb financiering van daadwerkelijke zorgverlening het uitgangspunt is. En dat gecontracteerde zorg, die dezelfde zorg leveren, wel overheadtaken uit het toegekende budget mogen betalen. Laten we het pgb hierbij niet anders behandelen en rekening houden met een tarief waarin organisatorische taken ook worden gefinancierd.

7. Welk toekomstbeeld ziet u voor het Zvw-rgb?

Ministerie VWS: Wij zien het pgb in de Zvw als een mooie manier om kinderen én volwassenen die voor een langere tijd verpleging of verzorging nodig hebben, de mogelijkheid te geven zelf hun zorg in te richten. Zo kunnen zij zorg krijgen die past bij hun situatie, gezin en behoeften. Iedereen kan aanspraak maken op het Zvw-rgb vanuit het basispakket, dus het biedt niet alleen vrijheid en flexibiliteit, het is ook heel toegankelijk.

Solopartners: Wij ondersteunen het streven naar emancipatie van mensen met een beperking van harte. Echter, tot op heden is niet het perspectief van de budgethouder leidend, maar de positie van de zorgverzekeraar.

Onze reactie

Wij begrijpen als geen ander dat zorg houdbaar en betaalbaar moet blijven en dat zorgverzekeraars een rol hebben in het behoud hiervan. Feit blijft dat het pgb een volwaardige financieringsvorm binnen de

Zvw is en het verdient om ook zo behandeld te worden. Dus niet iedere - mogelijke - budgethouder met argwaan bekijken, niet iedere indicatiestelling nogmaals controleren, niet proberen uren voor informele

le zorg in mindering te brengen terwijl hier in de indicatiestelling al rekening mee is gehouden. Wij vragen om vertrouwen. Vertrouwen in mensen die een - vastgestelde - zorgvraag hebben en deze zorg

willen invullen vanuit een pgb. We blijven doorgaan in ons streven naar een goed werkbaar Zvw-rgb en we houden je op de hoogte van onze lobby.

Samen werken aan een gebruiksvriendelijk persoonsgebonden budget

Verzekerden kunnen in Nederland zelf de zorg voor hun naasten organiseren. Ouders kennen hun kind door en door en zijn nauw betrokken bij de verzorging.

AUTEUR • ZORGVERZEKERAARS
NEDERLAND, WOUT ADEMA,
DIRECTEUR ZORG

waaraan nu wordt gewerkt, kunnen bijdragen aan een oplossing voor dit probleem. Ook kan het helpen als we samen nog meer wijkverpleegkundigen beter bekend maken met de richtlijnen.

Verbeteren van indicatiestellingen

De beroepsgroep van wijkverpleegkundigen heeft na de overgang van 'verpleging en verzorging thuis' naar de Zorgverzekeringswet (Zvw) in 2015 andere verantwoordelijkheden gekregen en heeft zich daardoor in korte tijd aanzienlijk ontwikkeld. Wijkverpleegkundigen zijn de afgelopen vijf jaar bijvoorbeeld veel meer volgens richtlijnen gaan indiceren, mede dankzij de in de tussentijd geformuleerde aanvullende richtlijnen van de beroepsvereniging V&VN en het Zorginstituut.

Zorgverzekeraars willen, net als Per Saldo, dat het stellen van een indicatie voor zorg uit de Zorgverzekeringswet een proces is dat soepel verloopt en duidelijk is voor alle betrokken partijen. Het is daarom van groot belang dat we samen zorgen voor eenduidige indicatiestellingen. Natuurlijk is dat niet eenvoudig. Het stellen van een indicatie is altijd maatwerk. Iedere situatie en patiënt is tenslotte uniek. Het is dan ook niet ongebruikelijk of ongewenst dat indicaties van vergelijkbare casussen licht afwijken. Wel zien we op dit moment nog te grote verschillen. Dat maakt dat verzekerden niet goed weten waar ze aan toe zijn. Duidelijkere richtlijnen van en voor de beroepsgroep van wijkverpleegkundigen,

dat de beroepsgroep de ruimte krijgt om zich verder te ontwikkelen.

Belang van communicatie

Zorgverzekeraars waarborgen dat het collectief opgebrachte premiegeld van onze verzekerden goed wordt besteed. We hebben daarom de wettelijke taak om indicaties te toetsen op rechtmatigheid en doelmatigheid. De zorgverzekeraars, onze leden, maken daarbij ieder voor zich keuzes over de duur van de indicatiestelling en de inrichting van de pgb's. Zorgverzekeraars vinden het van belang dat de indicatie voor een pgb in beginsel niet anders is dan zorg in natura. De zorg die geleverd wordt door het eigen netwerk is daarbij nu nog vaak punt van discussie. We zijn daarom blij dat zowel de beroepsgroep als het Zorginstituut die discussie willen beslechten door hierover duidelijkheid te geven. Zorgverzekeraars hebben de verantwoordelijkheid om goed te communiceren met alle betrokken partijen. Zeker nu we werken aan het verder verbeteren van het proces van indicatiestellingen. We willen dan ook wijkverpleegkundigen en verzekerden zo goed mogelijk informeren over de daadwerkelijke toekenningen, juist ook als deze verschillen van de indicaties.

Samen voor hetzelfde doel

Per Saldo is voor zorgverzekeraars een belangrijke partner. Zij laat ons weten waar onze verzekerden tegenaan lopen en wat we met elkaar beter kunnen doen. Beiden willen we tenslotte dat mensen die zorg verlenen, zich zoveel mogelijk op die taak kunnen richten en geen zorgen hebben over het proces voor de toekenning van het pgb. Daar zetten we ons als branche voor in, ook in onze gesprekken met het ministerie van VWS, de NZa en het Zorginstituut. Samen werken we zo aan een passend en gebruiksvriendelijk pgb in ons unieke Nederlandse zorgstelsel. 🌟🌟🌟

WAAIJENBERG
MOBILITEIT

Canta (gehandicaptenuovoertuig)

- Rijden op weg, fiets- en voetpad
- Parkeren op de stoep
- Aanpasbaar aan bijna elke lichamelijke beperking
- Rijbewijsvrij
- Nederlands product

- Demonstratie
- Service
- Reparatie

Bij u aan huis!!

Vaste en opvouwbare scootmobielen

Alle merken brommobielen (AM rijbewijs)

Bel gratis 0800 - 0239988

Veenendaal: Wiltonstraat 26
Amsterdam: Keienbergweg 48
Den Haag: De Savornin Lohmanplein 3

45

www.waaijenberg.com

onzevereniging!

Goede opkomst ledenavond

Op donderdagavond 8 oktober 2020 opende voorzitter Wim van Minnen onze 50-ste ledenvergadering, die net als de vergadering in juni online is. 'We hadden ons 25-jarig bestaan graag feestelijk, met elkaar, in een zaal willen vieren. Helaas, corona maakt dat gewoonweg niet mogelijk. Gelukkig biedt Zoom uitkomst. Online ontmoeten heeft ook zijn voordelen. Je hoeft niet te reizen. Dit maakte het voor een aantal van jullie juist mogelijk om er bij te zijn. En we zijn we met nog meer leden bij elkaar dan in het voorjaar.'

In de ledenvergadering zijn de officiële documenten besproken. Het jaarplan 2021 is vastgesteld en de begroting 2021 goedgekeurd. Je kunt deze documenten als je lid bent inzien op onze website. Bestuursleden Yvonne Lammertink en Caroline Boerma zijn herbenoemd als bestuurslid. Zij hebben verteld waarom ze graag blijven bijdragen. Hun herbenoeming is door de leden ontzettend goed ontvangen: 'Caroline en Yvonne zijn beiden geweldige bestuursleden en bovendien zelf budgethouders. Top en dank dat zij dit nogmaals vier jaar willen doen.' En Otwin van Dijk is benoemd als ereid.

Samen voor een sterk en stevig pgb

Tijdens speciale online leden- en ambassadeursbijeenkomsten in september 2020 en de ledenvergadering hebben leden meegedacht over het pgb, nu en in de toekomst. Wat moeten we met elkaar doen om het pgb en de vereniging sterk en stevig te houden? Er zijn heel veel goede, praktische ideeën uit gekomen, zoals:

- » Geef budgethouders een gezicht, laat zien wat ze allemaal voor het pgb moeten doen en wat het ze brengt. Deel positieve verhalen van budgethouders.
- » Kom eerder in beeld. Geef voorlichting bij gemeenten en zorgverzekeraars. Maak een informatiepakket dat mensen krijgen bij hun indicatie.
- » Maak een video van alle feiten en fabels over het pgb.
- » Geef ons een flyer om iemand anders lid te maken. Biedt een proefabonnement.
- » Meer kleine, online bijeenkomsten voor leden, bijvoorbeeld rond thema's.

Een aantal hiervan gaan we volgend jaar in de praktijk brengen. Daarbij hebben we ook jouw hulp nodig. Bijvoorbeeld om de EigenWijs als je die uithebt neer te leggen in je wijkcentrum of bij je huisarts, om onze berichten op Twitter of Facebook te delen, om je verhaal te vertellen in een kort filmpje of voor onze overleggen met het ministerie of andere partijen. Samen geven we het pgb weer meer glans en houden we onze vereniging levend.

In het tweede deel hebben we in groepjes gepraat over 25 jaar pgb. Waar zijn we trots op? Hoe geven we met elkaar het pgb weer meer glans? Hoe maken we onze vereniging sterker? Wat zijn kansen en bedreigingen voor het pgb in de toekomst?

DE ONLINEBIJeenKOMST IS DOOR 100 LEDEN BEZOCHT

Kosten lidmaatschap en abonnement in 2021

Basislidmaatschap € 50,--
Pluslidmaatschap € 85,75
Abonnement Per Saldo of wooninitiatieven € 147,25
Bij betaling met automatische incasso € 2,50 korting

Aangepaste bereikbaarheid

We zijn van maandag 28 december 2020 tot en met vrijdag 1 januari 2021 gesloten.
Daarnaast is ons team Advies op andere momenten in december en januari soms telefonisch niet bereikbaar. Op onze website lees je de tijden. Je kunt dan wel een e-mail sturen naar info@pgb.nl.

Otwin van Dijk benoemd tot ereid

Tot nu toe hebben we bij elk lustrum een ereid benoemd. Voor dit jubileum is Otwin van Dijk voorgedragen. Erica Terpstra, Trudy van Helmond, Annemie Pisters en Corina Heijstek gingen hem voor. De aanwezige leden stemden vóór, waarna Otwin officieel is benoemd tot ons vijfde ereid.

Otwin voelt zich zeer vereerd. 'Normaal ben ik een spraakwaterval, maar hier word ik stil van. Ik krijg een brok in mijn keel. Dat meen ik echt, bedankt hiervoor. Ik heb met Per Saldo heel fijn samengewerkt om te laten zien dat onze samenleving mooier wordt wanneer je gewoon iedereen mee laat doen. Zonder Per Saldo zou ik niet zover gekomen zijn. Voor de beweging van inclusie moet je samenwerken. Belangrijk is dat je je stem laat

horen. Het pgb is voor mij hét symbool voor eigen regie, waarbij mensen zelf bepalen wie aan hun lijf zit en wie bij hen thuishouden. We zetten stapjes, maar we zijn er nog niet. Ik verheug me erop om de komende jaren met Per Saldo hiervoor te blijven knokken.'

Directeur Aline Molenaar: 'Ik vind het ongelooflijk verdiend dat hij vanavond als vijfde ereid is benoemd. Otwin heeft geweldig werk verzet voor de gelijke behandeling van mensen met een beperking en hij heeft zich bijzonder ingezet voor het pgb.'

In EigenWijs 2 (2019) en op onze website op de jubileumpagina vind je een interview met Otwin van Dijk over hoe hij bijdraagt aan een inclusieve samenleving.

OTWIN REAGEERT ENTHOUSIAST TIJDENS DE ZOOMBIJeenKOMST

Korte uitleg-animaties

Als aanvulling op alle geschreven informatie op onze website maken we korte animaties in onze huisstijl.

Ok gebruiken we ze in onze voorlichting. En jij kunt ze natuurlijk ook gebruiken in je omgeving. In de eerste 'Is een pgb iets voor jou?' leggen we kort uit wat een pgb is en wat er bij komt kijken. We maken er zes over het pgb en zes voor de toolkit wonen. Eind januari zijn ze allemaal klaar. We delen ze met je via onze nieuwsbrief.

Meet-up 'Pgb: toen, nu en straks' op 4 november 2020

Deze interactieve online talkshow bood een kritische blik op het verleden, heden en de toekomst. Het is georganiseerd door het ministerie van VWS in samenwerking met ons. Onder leiding van Suzanne Spliethof ging Aline Molenaar in gesprek met Ernst van Koesveld, directeur-generaal Langdurige Zorg van het ministerie van VWS. Het ging over de afgelopen jaren, de huidige stand van zaken van het pgb en wat er verbeterd kan worden. We zagen reportages met budgethouders en een minidocumentaire over 25 jaar pgb. In twee sessierondes zijn onderwerpen besproken als: informele zorg, pgb 2.0, woon- en ouderinitiatieven, pgb-vaardigheid, toerusting en toekomst. Wij hebben een sessie gehouden over woon- en ouderinitiatieven en over een goede toerusting van budgethouder en consulent.

De algemene stemming van de bijeenkomst was dat het pgb onmisbaar is, er vertrouwen moet zijn in goede besteding, dat regels gemakkelijker moeten worden en deze niet meer zo centraal moeten staan. We kijken terug op een geslaagd event, vooral ook door de inbreng van de vele aanwezige budgethouders.

Begeleid wonen in Hoorn "Een plek waar je thuis bent"

Huize Grooteman is een wooninitiatief voor begeleid wonen aan de Dorpsstraat in Hoorn. Een thuis waar je met trots je geliefden een warm welkom heet.
Het leven in Huize Grooteman bestaat uit gezond eten, zeer regelmatig bewegen en veel actief zijn in de natuur. Een gezond leven en plezier voor iedereen.

Huize Grooteman heeft ruimte!

In dit prachtige wooninitiatief met 11 appartementen aan de Dorpsstraat in Hoorn hebben wij nog plek voor nieuwe bewoners. Naast onze 9 bewoners die er op dit moment al wonen zijn wij op zoek naar volwassenen met een verstandelijk beperking. De bewoners van Huize Grooteman variëren in leeftijd en hebben uiteenlopende beperkingen. In Huize Grooteman wordt 24-uurs zorg geboden door een gedreven en enthousiast team, bestaande uit (persoonlijk) begeleiders en een gedragsdeskundige.

Ben jij of ken je iemand die op zoek is naar een fijne woonplek? Laat het ons weten via info@huizegrooteman.nl, of neem contact op met Dirk Grooteman (06-49886671).

Op onze website kan je alvast een indruk krijgen van Huize Grooteman: www.huizegrooteman.nl

EIGEN ZORG WIJZER

HUISHOUDELIJKE VERZORGING

ZUSTER IN HUIS
085-744 11 70
info@zusterinhuis.nl
www.zusterinhuis.nl

DEMENTIE, PARKINSON OF ANDERE ZORG NODIG? THUIS WONEN MET 24-UURSZORG OP MAAT. VERGOED UIT PGB

ZORGSTUDENT
Contactgegevens:
Jacqueline van der Bend
06-288 355 25
info@zorgstudent.nl
www.jobs4care.nl

ZORGSTUDENTEN BIJEN BEGELEIDING AAN KINDEREN EN JONG VOLWASSENEN MET EEN BEPERKING. ZORGSTUDENTEN VOLGEN EEN STUDIE OP HET GEBIED VAN ZORG, PEDAGOGIEK, PSYCHOLOGIE EN ONDERWIJS. LANDELIJKE DEKKING.

ONDERSTEUNENDE BEGELEIDING

PGB-INZICHT
Dennenweg 225
7545 WE ENSCHEDE
053-434 79 67
info@pgbinzicht.nl
www.pgbinzicht.nl

UW VEILIGE EN BETROUWBARE KEUZE VOOR ADMINISTRATIE, ADVIES EN PGB-BEHEER. NEEM NÚ CONTACT MET ONS OP VOOR EEN AFSpraak. PGB-INZICHT WERKT LANDELIJK.

WONEN

www.thomashuis.nl
KLEINSCHALIG THUIS
VOOR MENSEN MET EEN VERSTANDELIJKE BEPERKING,
118 LOCATIES, INWONENDE ZORGONDERNEMERS,
VERGOED UIT PGB.

VAKANTIES

'T BOEREHIEM
Aangepaste vakantieappartementen op zorgboerderij

Fam. Tolsma, Kanaalwei sud 12,
9245 HD Nij Beets
06-103 052 21
htolsma@hotmail.com
www.boerehiemnijbeets.nl
TILLIFTEN EN HOOG/LAAGBED
AANWEZIG. GESCHIKT VOOR GEZINNEN MET KINDEREN. HET HELE JAAR GEOPEND. OP DE BOERDERIJ IS ALTIJD WAT TE BELEVEN.

AANGEPASTE VAKANTIE-BUNGALOW 'DEN BLIJEN HEMERT'
(GESCHIKT VOOR 12 PERS.)

Ruime rolstoel vriendelijke tuin met overdekt terras. Zeer geschikt voor woongroepen en grote gezinnen. Incl. de faciliteiten van ons nabijgelegen vakantiepark!

ONDERWIJS

Zit uw kind ook onvrijwillig thuis omdat het reguliere onderwijs niet past?
INTERTEACH BIEDT MET ONLINE EN FYSIEK PARTICULIER ONDERWIJS, HET BESTE VAN 2 WERELDEN. ZEER BEKWAME, BEVOEGDE EN ERVAREN LEERKRACHTEN EN (VAK)DOCENTEN STAAN GARANT VOOR AANTOONBAAR RESULTAAT. UW KIND KRIJGT ZO WEER ZELFVERTROUWEN, PERSOONLIJKE AANDACHT EN PLEZIER IN LEREN!

InterTeach Postbus 286 - 5060 AG OISTERWIJK - 030 744 0647
INFO@INTERTEACH.NL - WWW.INTERTEACH.NL

OOK OP DEZE PAGINA UW BEDRIJF-/DIENSTEN ONDER DE AANDACHT BRINGEN BIJ DEZE SPECIFIEKE DOELGROEP? NEEM CONTACT OP SONJA ROTHUIS: 06 398 54 234 | SALES@ER-COMMUNICATIE.NL

ONJUISTE INFORMATIE, ONJUISTE BESLISSING

'Maatwerk' is de laatste jaren het gevleugelde woord. Zowel in de politiek als bij beleidsmakers. Dat is prachtig, het klinkt ons op zich als muziek in de oren. Iedereen wil immers behandeld worden als een individu en niet als een gemiddelde. Maatwerk klinkt aantrekkelijk, een beetje luxe zelfs, het voelt alsof je er echt toe doet. Een maatpak zit nou eenmaal beter. Louis Davids zong honderd jaar geleden al over 'de gewone man met zijn confectiepakke an'. De man die over het hoofd wordt gezien en de dupe is van de overheid. Het streven naar maatwerk moet ertoe leiden dat iedereen het zijne of het hare krijgt. Dat blijkt in de praktijk een hele klus. Gemeenten hebben er grote moeite mee. Zij houden meer van het stellen van doelen en behalen van resultaten. Een schoon en leefbaar huis bijvoorbeeld. Zonder dat je precies weet wie wat wanneer hoe lang komt doen.

Dit jaar ben ik wat dieper gedoken in het begrip 'maatwerk in de Wmo'. Ik schreef mee aan een boek hierover.

VOOR MEER INFORMATIE GA NAAR
WWW.MEDIAWERF.NL/BOEKEN/MAATWERK-IN-HET-SOCIAAL-DOMEIN

Maatwerk is naar mijn mening meer dan het behalen van een resultaat. Het zit hem ook in de omgang van de gemeente met de burger. Van start tot finish. De verhouding tussen gemeente en burger is nooit gelijkwaardig. Het is daarom erg belangrijk dat de cliëntondersteuning van bijvoorbeeld MEE van goede kwaliteit is en daadwerkelijk onafhankelijk. Maar ook de consultants en andere vertegenwoordigers van de gemeente moeten onafhankelijk zijn. Zij moeten denken aan en op zoek gaan naar wat er in het individuele geval nodig is. Als dat niet gebeurt - is de aangeleverde informatie rondom een aanvraag niet juist of onvolledig - dan is de kans groot dat er een onjuiste beslissing wordt genomen. Immers, wat je erin stopt (foute informatie), komt er ook uit (foute beslissing). Ofwel: 'Garbage in? Garbage out!', de titel van mijn bijdragen aan het boek.

Mensen die meer eigen regie willen, kiezen vaak voor een pgb. Dan kunnen ze zelf regelen wie, wat, waar, wanneer en hoe komt doen. Dat biedt maatwerk, zo is de verwachting, maar dat hangt er maar vanaf. Immers, je hebt een bedrag nodig waarmee je in staat bent deze maatwerkvoorziening waar te maken. Krijg je een te laag budget, dan is het moeilijk om de zorg die je nodig hebt in te kopen en je doelen te behalen. Het is daarom erg belangrijk dat de maatwerkvoorziening goed wordt vastgesteld, met een passend budget.

Dat is de afgelopen vijf jaar nog lang niet altijd het geval, maar misschien - en ik hoop het - komt daar de komende vijf jaar verandering in. Meer maatwerk en dus minder bezwaarprocedures.

WIJ WERKEN SINDS 2010 NAUW SAMEN MET HET GERENOMMEERDE ADVOCATENKANTOOR VAN DER WOUDE DE GRAAF ADVOCATEN (WDG). ZIJ ZIJN GESPECIALISEERD IN GEHANDICAPTENRECHT. DRIE ADVOCATEN VAN DIT KANTOOR, MATTHIJS VERMAAT, GERRIT JAN PULLES & RENSKA IMKAMP, SCHRIJVEN OVER ZAKEN DIE OP DIT MOMENT SPELEN.

Corona

Onze lobby om in coronatijd de belangen van budgethouders onder de aandacht te brengen, blijft belangrijk. Ons interne coronateam blijft daarom actief. Dat blijkt ook echt noodzakelijk te zijn. Als budgethouders zijn we een relatief kleine groep, met specifieke behoeften, waar vaak niet of onvoldoende bij wordt stilgestaan. De afgelopen tijd stond de zorgbonus, preventief gebruik mondmaskers én de voorzetting van de regeling niet-geleverde zorg centraal. Heb je bijvoorbeeld je team verkleind om besmetting te voorkomen, dan wil je degenen die om die reden niet kunnen werken, wel blijven uitbetalen. We hopen dat als je dit leest de regeling rondom niet-geleverde zorg goed geregeld is. Voor de meest actuele informele informatie over corona en pgb lees je het gelijknamige slimme lijstje op onze website.

Een beter pgb in de Zvw

Sinds de veranderingen in de zorg in 2015 heeft het pgb in de Zvw ons heel wat hoofdbreken gekost. En nog altijd is dit pgb 'het lelijke eendje in de pgb-vijver, dat het in feite niet waard is om pgb genoemd te worden', zoals onze directeur Aline Molenaar schrijft in een artikel op Sociaal Web. Je leest daar meer over in het artikel in deze EigenWijs op pagina's 17 tot 19.

Komend jaar is er weer overleg over hoe het Zvw-rgb er de komende jaren uit moet komen te zien. In het zogenoemde bestuurlijke afspraken Zvw-rgb met Zorgverzekeraars Nederland (ZN), V&VN en het ministerie van VWS worden nieuwe afspraken gemaakt. Wij willen in de onderhandelingen in elk geval de volgende punten naar voren brengen:

- » De indicatie moet gesteld worden door iemand die niets te maken heeft met je zorgverzekeraar of met een instelling die de zorg aan jou wil leveren.
- » Meer bestedingsvrijheid: je moet kunnen schuiven tussen de toegekende uren persoonlijke verzorging en verpleging. En het moet mogelijk zijn om je budget te besteden op jouw manier: door bijvoorbeeld met een lager tarief meer uren zorg in te kopen.
- » Vrijheid om in te huren wie jij wilt. Dat kan ook een buurman zijn, je familie of iemand anders die je kent. Dit noemen we informele zorg. Wij vinden dat de budgethouder hierin zijn eigen keuze moet kunnen maken.

- » Stel een passende indicatie voor een langere periode dan 1 jaar.
- » Stop het pgb niet bij ziekenhuisopname, je moet er ook dan gebruik van kunnen maken.
- » Andere kosten zoals reiskosten, beschermende middelen voor je zorgverlener en feestdagenuitkering moet je ook uit je pgb kunnen vergoeden.
- » Zorgverzekeraars moeten duidelijk uitleggen waarom ze iets afwijzen. Voor zorg die niet onder de Zvw valt, moeten zij doorverwijzen naar gemeenten of het CIZ/zorgkantoor.
- » Het moet mogelijk zijn om een deel van je pgb te gebruiken om zorg bij een zorg in natura aanbieder in te kopen.

In november/december 2020 hebben we budgethouders opgeroepen hun ervaringen te melden, ons punten door te geven die hier niet bij staan. Zodat we degelijk voorbereid het overleg in gaan. Maar we doen er meer mee. We zetten ze ook in een rapport dat we gaan uitreiken aan de minister, de Tweede Kamerleden, ZN en V&VN. Mocht je de oproep hebben gemist en wil je toch nog iets melden, stuur ons dan een e-mail naar info@pgb.nl.

Indexatie pgb-Wlz ook in 2021

Vele jaren zijn de tarieven voor het pgb in de Wlz en de Zvw niet geïndexeerd, ze bleven op hetzelfde niveau. Daar hebben we flink achteraan gezeten. Daarom waren we blij dat er voor 2020 wel een verhoging werd doorgevoerd. Ook in 2021 houdt de overheid vast aan indexering. Dat is goed nieuws voor budgethouders met een pgb in de Wlz en de Zvw. Voor de precieze bedragen verwijzen we je graag door naar onze nieuwsberichten en het slimme lijstje 'Alle bedragen bij de hand 2021' dat je op onze website kunt downloaden.

In ouderinitiatieven toezichthouder niet verplicht

Goed nieuws voor ouderinitiatieven. De Tweede Kamer nam op 10 november 2020 een motie aan waardoor zij niet verplicht zijn een onafhankelijk toezichthouder aan te stellen. In de Wet toelating zorgaanbieders (Wtza), die op 1 juli 2021 in werking treedt, wordt voor hen een uitzondering gemaakt. We hebben hier met onze lobby zwaar op ingezet, in goede samenwerking met het Netwerk Ouder(woon) initiatieven en zijn blij met dit resultaat.

Bepaalde verplichtingen in de Wtza gaan voor ouderinitiatieven namelijk veel te ver. Een onafhankelijk intern toezichthouder bijvoorbeeld staat totaal niet in verhouding tot de grootte van ouderinitiatieven. Met tien of meer personen in dienst zouden zij aan dezelfde eisen moeten voldoen als grote instellingen met duizenden medewerkers.

Gelukkig is dit nu voorkomen. Het bespaart veel tijd en onnodige kosten. Geld dat beter aan de zorg kan worden besteed.

Handreiking kindzorg

Deze is op 1 december 2020 verschenen. We kunnen ons vinden in de nieuwe versie van de handreiking. Onder de voorwaarde dat we betrokken worden bij de toolbox die nog ontwikkeld gaat worden. Daarin kunnen dan onze opmerkingen die niet in de handreiking zijn verwerkt, worden opgenomen.

We hebben veel opgemerkt over de wijze waarop kinderverpleegkundigen met de aanvraag van zorg voor zieke kinderen omgaan. Willekeurig, niet onafhankelijk, geen duidelijk indicatie, geen/weinig inbreng van ouders en geen afstemming op het hele gezin inclusief ouders. Vanwege onze bezwaren - en die van andere organisaties - is de handreiking waarin kinderverpleegkundige aanwijzingen krijgen herzien. Op ons aandringen zijn wij daarbij betrokken en is deze op een aantal punten verbeterd. Dat is een positieve ontwikkeling.

- » We zijn blij dat het belang van de rol van ouders nu is benadrukt: de handreiking biedt houvast bij het bepalen wat van het netwerk verwacht kan worden; het is belangrijk om dit goed vast te leggen in de indicatie.
- » Net als in de andere zorgwetten wordt eerst de zorgbehoefte vastgesteld, om pas daarna te kijken wie de zorg gaat uitvoeren.

Behalve bij kinderen is dit laatste punt ook belangrijk bij de zorg aan meerderjarigen. Wij verwachten dat de handreiking hier ook invloed op zal hebben.

Wij zien dit document als een eerste stap op weg naar een betere indicatiestelling en passende zorg. Je kunt de handreiking downloaden vanuit het nieuwsbericht op onze website van 1 december 2020.

Vraag het Per Saldo

Heb je vragen, opmerkingen of wil je informatie over het persoonsgebonden budget (pgb)? Neem contact op met onze advieslijn.

Onze dochter van 19 krijgt al jaren een pgb van de gemeente. Zij heeft een aantal uur per week begeleiding nodig vanwege psychische problematiek. Nu hebben we begrepen dat zij voortaan haar pgb krijgt vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz). Moeten we hier iets voor doen?

Vanaf 2021 kunnen volwassenen met psychische problematiek terecht bij de Wlz. Dit gaat niet vanzelf. Je kunt een indicatie aanvragen bij het CIZ (Centrum Indicatiestelling Zorg). Dit kan alleen als je altijd 24 uur per dag zorg dichtbij nodig hebt en altijd blijft houden. Of als er altijd iemand moet zijn die op jou let. In de wet wordt dat 'toezicht' genoemd. Als dat niet zo is, verandert er niets en blijf je een pgb ontvangen van je gemeente. Twijfel je over wat je moet doen? Neem contact op met onze advieslijn, dan denken we met je mee.

De afgelopen maanden hoor ik van verschillende vrienden en kennissen dat het steeds moeilijker is om een pgb te krijgen voor de zorg die nodig is. Voor mijn vader die graag thuis wil blijven wonen wil ik de zorg zelf regelen. Kan ik nog steeds een pgb aanvragen?

Dat kan zeker. Als je bewust voor het pgb kiest en langdurig zorg nodig hebt, kun je bij de gemeente, zorgverzekeraar of het zorgkantoor een pgb aanvragen. Dat is in de wet geregeld. Het is belangrijk om je aanvraag goed voor te bereiden. Wij kunnen je hierbij helpen. We hebben veel informatie op onze website met voorbeelden en uitleg over het aanvragen van een pgb. Je kunt ook met ons bellen of e-mailen, of een cursus volgen. Loop je tegen problemen aan? Meld het ons op tijd. We kunnen dan vaak meer voor je doen.

Het is bijna 2021. Gaan er grote dingen veranderen voor budgethouders?

Ieder jaar verandert er wel iets. De regels rondom het pgb staan nooit stil, want er is altijd wel iets te verbeteren. Wij houden dat in de gaten. Op onze website proberen

we je zo goed mogelijk op de hoogte te houden van alle veranderingen. Heb je iets gehoord of ergens iets gelezen, en wil je weten of dat klopt? Bel of e-mail ons dan. Vaak kunnen we je hier meer over vertellen. En er zijn in januari nog enkele ledenbijeenkomst 'Je APK voor het pgb'. Kijk op onze website onder hulp en advies > voorlichting.

De feestdagen komen eraan. Vooral nu door onze zorgverleners zoveel extra wordt gedaan tijdens de coronacrisis willen we graag een cadeautje of een extra bedrag aan onze zorgverleners geven. Mag dat uit het pgb?

Met een pgb vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz) mag je een feestdagenuitkering voor je zorgverlener aanvragen. Op de website van de Sociale Verzekeringsbank (www.svb.nl) kun je een formulier downloaden hiervoor. Je kunt er ook voor kiezen om een cadeautje uit je vrij besteedbare bedrag te betalen. Ontvang je een pgb vanuit de gemeente? Dan mag dit niet altijd uit je pgb worden betaald. Vraag dit eerst na bij je gemeente. Met een pgb uit de Zorgverzekeringswet (Zvw) is een feestdagenuitkering of een cadeautje uit je pgb vergoeden helaas niet mogelijk.

Kijk ook op de pagina hiernaast met een tip voor een nuttig kerstcadeau!

Door een succesvolle behandeling heb ik minder zorg nodig. Ik houd pgb over. Moet ik dit ergens melden? En wat kan ik doen als ik meer zorg nodig heb?

Als je zorgvraag verandert is het belangrijk dat te melden bij de gemeente, de zorgverzekeraar of het zorgkantoor. Het kan zijn dat je een nieuwe indicatie nodig hebt. Ook als je meer zorg nodig hebt kun je dat melden. Je kunt dan extra pgb aanvragen. Wil je dit goed voorbereiden? Maak dan eerst een zorgmomentenoverzicht. Met een zorgmomentenoverzicht kun je goed zien hoeveel extra zorg er dagelijks nodig is. Je vindt een voorbeeld van een zorgmomentenoverzicht op www.pgb.nl. Als je hier vragen over hebt mag je die altijd aan ons stellen.

Je kunt ons bellen van maandag tot en met vrijdag van 10:00 – 12:00 uur en van 13:00 – 15:00 uur via:

- de speciale ledenlijn die je kunt vinden op www.pgb.nl/contact/telefoon/ledenlijn/
- het algemene informatienummer 0900 – 742 48 57 (€ 0.20/ minuut).
- In december en januari aangepaste bereikbaarheid, kijk op pagina 22.

Je kunt ons een e-mail sturen via:

- info@pgb.nl
- het contactformulier op www.pgb.nl/contact/email/

AUTEUR EVA EIKHOUT

Hell yeah, maar hoe?

De Griekse filosoof Heraclites zei het destijds al: 'Verandering is het enige constante'. Ik heb er een haat-liefde verhouding mee. Aan de ene kant houd ik van nieuwe plekken, nieuwe mensen en nieuwe uitdagingen. Maar gaat het over mijn zorgvraag, dan brengt het altijd stress met zich mee. Ik maak me er druk over of ik op die nieuwe plek wel goed uit de voeten kan. Zullen de mensen daar bereid zijn om mij soms te helpen? Gaat deze nieuwe uitdaging me wel lukken?

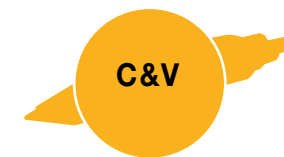
Een voorbeeld. In juni 2018 werd ik uit duizenden aanmeldingen aangenomen bij de BNNVARA Academy als programmamaker en presentator. Het eerste wat ik dacht: 'HELL YEAH!' Het tweede wat ik dacht: 'Kut, hoe ga ik dit doen?'

Voor deze nieuwe baan moest ik helemaal naar Hilversum, terwijl ik in Nijmegen woon. Moet ik verhuizen? Dat betekent dus een toegankelijke woning vinden mét een parkeerplek voor de deur. Een geheel nieuw ADL-team opzetten en inwerken. Hoe ziet het pand van BNNVARA eruit? Vinden zij het goed als ik een douche-föhn installatie laat installeren op een toilet? Wil het UWV dat vergoeden? Als we ook wekelijkse draaidagen hebben door heel Nederland, dan moet er een zorgverlener mee. Maar zoveel budget heb ik niet. Kan ik hier extra budget voor krijgen? En zo ja, van wie dan? Het UWV? De Wmo? Of toch de zorgverzekeraar?

Ik zat in een immense spagaat van euforie en stress. Het was een droom die uitkwam, tegelijkertijd overviel mij een enorm gevoel van angst en zorgen. Ik moest zoveel regelen, in de steigers zetten en aanvragen om dit werkbaar te maken. Uiteindelijk kwam het allemaal op zijn pootjes terecht. Twee jaar later, nu dus, staat mijn allereerste eigen serie op YouTube. En hij gaat als een trein. Wat zeg ik? Als een raket.

Toch merk ik dat al die stress twee jaar geleden tekenend is voor hoe ik naar mijn toekomst kijk. Ik heb nu de allerfijnste zorgverleners in dienst, maar hoe lang blijven zij nog voor me werken? En wat als ik dan een partner krijg? Hoe ga ik er voor zorgen dat hij niet mijn zorgverlener wordt? Nieuwe zorgindicaties, hoe gaan die in de toekomst verlopen? Blijft het pgb zoals het is? Hoe vaak zal ik nog moeten strijden voor vergoedingen, budgetten en aanpassingen?

Had Heraclites daar ook maar een antwoord op.

CURSUSSEN, VOORLICHTING EN MAATWERKADVIES UITGELICHT

Zolang de maatregelen vanwege corona daarom vragen, geven we geen cursussen vanuit ons cursuslokaal in Utrecht. Inmiddels kun je alle cursussen **online klassikaal** volgen. Deze cursussen geven we met het programma Zoom. Je leert in een groep en kunt vragen stellen aan onze trainer/voorlichter. Daarnaast hebben we voor verschillende cursussen een **e-learning** beschikbaar. Deze cursussen doe je zelfstandig via je eigen computer, laptop of tablet.

Liever een gesprek op maat met een adviseur wonen die expert is op het gebied van het pgb? Kijk voor de mogelijkheden op onze website onder 'persoonlijk advies'

Zelf een ouder- of wooninitiatief opzetten of inzicht krijgen in de financiële haalbaarheid? Volg een cursus over deze onderwerpen

Aanraders voor budgethouders of vertegenwoordigers

- » **Inschakelen informele zorgverleners, wat moet je weten?**
In de cursus 'Goed voorbereid naar je (her)indicatie' ga je jouw persoonlijk plan schrijven. Over welke zorg jij nodig hebt en de zorgverleners die jij graag wilt inhuren. Dat kunnen formele maar ook informele zorgverleners zijn, zoals familie, vrienden, burens of bekenden. Je hoort er alles over. We gaan ook oefenen hoe je jouw situatie uitlegt aan een ander. Zodat je optimaal bent voorbereid op je (her)indicatie.
- » **Hoe regel ik een pgb in de Wet langdurige zorg (Wlz)?**
Over 'Wat is een zorgprofiel?' en 'Hoe kan ik me voorbereiden op het bewuste keuzegesprek?' Ook voor mensen met een ggz-indicatie die in 2021 overstappen van een pgb van de gemeente naar een pgb van het zorgkantoor is deze cursus zinvol.

Tip: een nuttig kerstcadeau voor je zorgverlener

Ben je op zoek naar een origineel kerstcadeau voor je zorgverlener? Kijk eens op www.pgb.nl/cursussen en geef hem of haar een cursus voor professionals cadeau. Je zorgverlener zal blij zijn met de kennis die hij of zij hiermee opdoet en jij profiteert mee van zijn of haar nieuwe vaardigheden.

Heb je een pgb in de Wlz dan kun je bij voldoende budget de cursus betalen door het formulier 'feestdagenuitkering' in te vullen. Je zorgverlener kan zichzelf aanmelden voor de gewenste cursus en krijgt van jou de gemaakte kosten overgemaakt. Kijk voor meer informatie over de 'feestdagenuitkering' op pagina 26.

herbergier

bijzonder gewoon

Warm en liefdevol thuis voor mensen met geheugenproblemen

“Ik kan met iedereen goed overweg en heb een prachtige kamer. Ik heb het in de Herbergier goed naar mijn zin.”

Meneer Onderstal, bewoner Herbergier

Alle 44 Herbergiers en nog veel meer info vind je op www.herbergier.nl

THOMASHuis

Liefdevol thuis voor mensen met een verstandelijke beperking

“Ik ben echt thuis en heb leuke mensen om me heen. Hier wil ik nooit meer weg.”

Rosanne, bewoonster Thomashuis

Meer informatie en alle 118 vestigingen vind je op www.thomashuis.nl